

Sihtasutus spordiorganisatsioonina

Seletavad märkused sihtasutuse asutamiseks ja põhikirja koostamiseks

Spordiseaduse § 4. Spordiorganisatsioonid defineerib spordiorganisatsioone kui eraõiguslikke juriidilisi isikuid, mille põhitegevus (põhikirjaline tegevus) on spordi arendamine.

Seega saab spordiorganisatsiooni juriidiliseks vormiks olla kas mittetulundusühing, sihtasutus või äriühing (täisühing, usaldusühing, osaühing, aktsiaselts ja tulundusühistu).

Eestis ja meie eeskujuriikides on domineerinud ja domineerivad põhilise spordiorganisatsiooni vormina edaspidigi mittetulundusühingud, liikmelisusel põhinevad ühendused, kus ühinemise aluseks on ühised huvid, tegevused, eesmärgid ja eeldused, et ühiselt on oma tegevusi lihtsam ja tulemuslikum korraldada.

Viimasel astakümnel on kasvanud äriühinguna tegutsevate spordiklubide arv. Need on eelkõige sportlikku teenust ja vaba-aja veetmist pakkuvad äriühingud, välistatud ei ole ka äriühingud kui sportmängude võistkondade tegevust tagavad eraõiguslikud juriidilised isikud. Samas on äriühingute asutamise loogika ühene – teenida kasumit. Nii kui spordi kaudu on võimalik teenida kasumit, hoogustub suure tõenäosusega ka äriühingutena tegutsevate klubide hulk.

Spordiorganisatsioonil on võimalik tegutseda sihtasutusena. Sihtasutuste seadus (SAS) sätestab, et sihtasutus luuakse vara valitsemiseks ja kasutamiseks põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks, kuid sihtasutuse võib luua lisaks vara valitsemisele ja kasutamisele ka muu eesmärgi saavutamiseks või sellel eesmärgil tegutsemiseks. Seda siis, kui liikmelisus ei ole oluline, tegevuse eesmärk on selgepiiriline, sellest tegevusest on huvitatud asutajad ja soovitakse suuremat läbipaistvust ja kontrolli. Erinevalt mittetulundusühingust on sihtasutusel audiitori olemasolu kohustuslik.

Äriregistri teabesüsteemi andmetel on Eestis kehtiva registrikandega sihtasutusi umbes tuhat, neist spordi valdkonnas siiski vaid vaid mõnikümmend.

Mõned näited sihtasutuste eesmärkidest:

- ↳ Spordimeditsiini Sihtasutus (registrikood 90000682), eesmärgid (väljatrükk registrikaardilt):
 - vahendada sihtotstarbelisi toetusi Eesti sportlaste meditsiinilis-teadusliku teenendamise arendamiseks ja sellega seotud ettevõtmisteks
 - paigutada toetustena laekunud raha ja vara majanduslikult otstarbekalt, arvestades sihtasutuse teisi eesmärgi ning Eesti spordimeditsiinilisi ja sporditeadusliku teenendamise arengu- ja tegevuskava
 - välja anda preemiaid ja stipendiume ning finantseerida uurimis- ja arenguprogramme
 - viia läbi haigusi ennetavaid, terviseedenduslikke ja kehalist töövõimet määravaid meditsiinilisi ja teaduslikke uuringuid ning osutama raviteenuseid
- ↳ Sihtasutus Võru Spordikeskus (registrikood 90007649), eesmärgid (väljatrükk registrikaardilt):
 - Võru Spordikeskuse rajamine ja haldamine
 - noortespordi, tervisespordi ja tippspordi arendamiseks vajalike tingimuste loomine
 - sihtasutuse omandisse antud hoonete, rajatiste, inventari ning territooriumide efektiivne majandamine ning selleks eraldatud sihtotstarbeliste finantseeringute vahendamine
 - sihtasutuse omandis oleva vara kasutamise võimaldamine koolide kehalise kasvatus tundide ja klubiliste treeningute läbiviimiseks
- ↳ Sihtasutus Viru Ralli (registrikood 90003462), eesmärgid (väljatrükk registrikaardilt):
 - korraldada rahvusvahelisi ja kohalikke autospordivõistlusi, propageerida ja reklaamida autosporti
- ↳ Sihtasutus US Tenniseakadeemia (registrikood 90009973), eesmärgid (väljatrükk registrikaardilt):
 - avalikes huvides oma ja sihtasutusele eraldatud või annetatud varade vahendite valitsemise ja efektiivse kasutamise kaudu pakkuda lastele ja noortele võimalusi süvendatud tenniseõppeks ja isiksuse arenguks
 - arendada ja juhtida laste ja noorte professionaalset tennisekoolitust; populariseerida tennist kui sporti Eestis; võimaldada lastele ja noortele saavutada kõrgeid sportlikke tulemusi nii ülevabariigilises kui ka rahvusvahelises konkurentsis
 - arendada lastes ja noortes soovi tegutseda tennisevõistluste ja -ürituste organisaatoritena ja kohtunikena
 - kasvatada tulevasi tennisetreenerid

- ↳ Sihtasutus Tartu Sport (registrikood 90007922), eesmärgid (väljatrükk registrikaardilt):
 - laste- ja noortesporti, tervisesporti ja saavutusporti arendamiseks vajalike tingimuste loomine
 - sihtasutuse kasutusse või omandisse antud vara efektiivne majandamine ja arendamine
 - sihtasutuse omandis oleva vara kasutamise võimaldamine spordi- ja kultuuritegevuse läbiviimiseks
 - spordiklubidele õppe- ja treeningutööks tingimuste loomine
 - aastaringelt mitmekülgset sportimisvõimaluste loomine
 - spordi- ja kultuuriürituste korraldamine
- ↳ Sihtasutus Tehvandi Spordikeskus (registrikood 90007715), eesmärgid (väljatrükk registrikaardilt):
 - rahvusvahelistele nõuetele vastava olümpiaettevalmistuskeskuse väljaarendamine ja haldamine
 - suve- ja talispordialade treeninguteks ning riigisiseste ja rahvusvaheliste võistluste korraldamiseks tingimuste loomine ja vastavate teenuste pakkumine
 - puhkamiseks ja vaba aja veetmiseks tingimuste loomine ja vastavate teenuste pakkumine
 - konverentside ja seminaride korraldamiseks ja koolituseks tingimuste loomine ja vastavate teenuste pakkumine
- ↳ Sihtasutus Eesti Antidoping (registrikood 90009418), eesmärgid (väljatrükk registrikaardilt):
 - rahvusvahelistes dopingus kasutamise vastastes konventsioonides ja koodeksites sätestatud dopingumäärustike järgimine
 - dopingus kasutamise vastase rahvusvahelise kogemuse koondamine ja kasutamine
 - dopingus kasutamise vastaste meetmete arendamine ja rakendamine Eestis
 - Eesti esindamine ja koostöö rahvusvaheliste dopingus kasutamise vastaste organisatsioonidega
 - dopingus kasutamise vastase selgitustöö ning koolituse läbiviimine
- ↳ Sihtasutus Kuremaa spordikool (registrikood 90007796), eesmärgid (väljatrükk registrikaardilt):
 - asutajate territooriumil õppe-treeningtegevuse korraldamine, arendamine ja koordineerimine

Spordiseaduses antud tõlgenduste alusel ei saa sihtasutusena asutada spordialaliitu, maakonna spordiliitu, spordiühendust ega rahvuslikku olümpiakomiteed, kuna kõik need organisatsioonid peavad olema liikmeid ühendavad, seega mittetulundusühingud.

Sihtasutuse loomisel tuleb kõrvakekaldumatult järgida Sihtasutuste seaduses sätestatud, olulisem sellest on toodud ka [siin infokeskkonnas](#).

Sihtasutuse võivad asutada üks või mitu juriidilist või füüsilist isikut.

Sihtasutuse asutamiseks tuleb:

- läbi viia asutamiskoosolek ja vastu võtta asutamisosus ning sellega koos kinnitada sihtasutuse põhikirja
 - NB! Asutamisosuse näidis toodud [siin infokeskkonnas](#)
 - NB! Üks võimalik variant sihtasutuse põhikirjast toodud näidisena [siin infokeskkonnas](#)
 - NB! Sihtasutuse nime valikul on kasulik järgida [siin infokeskkonnas](#) esitatud soovitusi
 - NB! Asutamisosus ja põhikirja peavad olema seaduses sätestatud kujul kinnitatud
- määrata sihtasutuse juhtorganite (nõukogu, juhatus) liikmed
- kanda registrisse nõukogu ja juhatuse liikmed
- tasuda riigilõiv
- esitada registreerimisavaldus ja vajalikud dokumendid kohtu registriosakonnale sihtasutuse kandmiseks mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse
 - NB! Registrissekandmise avalduse näidis toodud [siin kogumikus](#)

Tähtis etapp sihtasutuse loomisel on põhikirja koostamine ja selle kaudu sihtasutuse juhtimise tagamine.

Lisatud põhikirja näidises on sihtasutus asutajatekeskne, st. nõukogu liikmeid nimetavad ja kutsuvad tagasi asutajad, põhikirja muudavad oma otsusega asutajad ning seadusest tuleneva õigusega lõpetavad sihtasutuse asutajad. Samas on põhikirjaga võimalik anda nõukogule õigused uute nõukogu liikmete valimiseks (pärast asutajate poolt nimetatud nõukogu liikmete volituste tähtaja lõppemist või nende poolt nimetatud liikme lahkumist) ja põhikirja muutmiseks.

Väga oluline on jälgida seadusega sätestatud juhtorganite volituste piire ja organite liikmete arvu.

Nõukogus peab olema vähemalt kolm liiget, kelle volitused ei tohi olla pikemad kui viis aastat. Seega võib nõukogus olla kolm või enam kui kolm liiget, nõukogu liikmete arv peab olema fikseeritud põhikirjas.

Nõukogu liikme volituste periood ei saa olla pikem kui viis aastat. Põhikirja peab sätestama volituste tähtaja.

Juhatuse liikmete arv või juhatuse liikmete arvu alam- ja ülempiir peavad olema fikseeritud põhikirjas. Juhatuse liikme volituste tähtaeg kinnitatakse põhikirjas. Tähtaeg on soovitatavalt kolm aastat, põhikirjaga on lubatud kehtestada ka kuni viie aastane ametiaeg. Sama juhatuse liikme ametiaja korduv pikendamine ei ole keelatud.

Kui sihtasutus taotleb enda arvamist „Tulumaksusoodustustega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja“ ning kasutada sellesse nimekirja arvamise tekkivaid võimalusi, peavad sihtasutuse tegevus ja selleks ka tema põhikiri vastama Tulumaksuseaduses esitatud nõuetele.

Nimelt:

- 1) tegutsema avalikes huvides;
- 2) olema heategevuslik, see tähendab pakkuma kaupa, teenust või muud hüve peamiselt tasuta või muul tulu mittetaotleval või üldkättesaadaval viisil;
- 3) mitte jagama oma vara või tulu ega andma rahaliselt hinnatavaid soodustusi oma asutajale, liikmele, juhtimis- või kontrollorgani liikmele, viimase kaheteistkümne kuu jooksul ühingule annetusi teinud isikule või sellise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmele ega nimetatud isikutega seotud isikutele;
- 4) lõpetamise korral tagama, et pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist alles jäänud vara antakse üle „Tulumaksusoodustustega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja“ kantud ühingule või avalikõiguslikule juriidilisele isikule;
- 5) tagama, et halduskulud vastavad spordiklubi tegevuse iseloomule ja põhikirjalistele eesmärkidele;
- 6) tagama, et sihtasutuse töötajale ja juhtimis- või kontrollorgani liikmele makstav tasu ei ületa samasuguse töö eest ettevõtluses harilikult makstavat tasu.

„Tulumaksusoodustustega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja“ ei kanta sihtasutust,

- 1) kes ei tegutse kooskõlas põhikirjaga;
- 2) kes pole nimekirja kandmise taotluse esitamise ajaks tegutsenud vähemalt kuus kuud ja esitanud selle perioodi kohta majandusaasta aruannet;
- 3) kelle nimekirja kandmiseks esitatud dokumendid ei ole õigusaktides kehtestatud nõuetega kooskõlas;
- 4) kes ei kasuta kes ei kasuta majandustegevusest saadud tulu peamiselt avalikes huvides ja heategevuslikel eesmärkidel;
- 4) kes tegeleb asutaja või annetaja kauba või teenuse reklaamimise või sihtrühma kuuluva isiku kutsealase tegevuse või ettevõtluse soodustamisega;
- 5) kellel on ajatamata maksuvõlg;
- 6) kes on korduvalt jätnud maksuhaldurile esitamata aruande või deklaratsiooni õigusaktides ettenähtud tähtajal või korras või kes on korduvalt hilinenud maksusumma tasumisega;
- 7) keda lõpetatakse või kelle suhtes on algatatud pankrotimenetlus;
- 8) kes tegeleb ettevõtluse toetamisega või peamiselt mõne kutseala esindajate toetamisega või kes on ametiühing või poliitiline ühendus.

Ülaltoodud nõuete täitmiseks ei ole otstarbekas põhikirjaga soodustatud isikute ringi määrata!

Kui sihtasutus soovib kasutada Tulumaksuseaduse § 19. (6) sätestatud võimalusi tulumaksuvaba stipendiumi maksmiseks, peab ta olema kantud „Tulumaksusoodustustega mittetulundusühingute ja sihtasutuste nimekirja“ ning ta peab teadma, et on ring isikuid, kellele sellist stipendiumi ei tohi maksta (vt. Tulumaksuseadus § 19. (6) 1) ja tulumaksuvaba stipendiumi saab maksta ainult avaliku konkursi alusel.